

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2970/2019
04.06.2020.године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужила АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., које заступа пуномоћник Веран Панић, адвокат из ..., против тужене ГГ из ..., коју заступа Јелена М. Ковановић, адвокат из ..., ради враћања поклона због повреде нужног дела, одлучујући о ревизији тужила изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3018/2018 од 11.04.2019. године, у седници већа одржаној дана 04.06.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 3018/2018 од 11.04.2019. године и предмет враћа другостепеном суду, на поновно одлучивање о жалби тужене.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П. бр. 2153/16 од 29.03.2018. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена ГГ из ... да тужилама АА из ..., ББ из ... и ВВ из ... исплати на име повређеног нужног дела износе од по 554.818,00 динара, са законском затезном каматом почев од 02.03.2018. године до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужилама, као солидарним повериоцима, на име трошкова поступка исплати износ од 482.144,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3018/2018 од 11.04.2019. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Ваљеву П 2153/16 од 29.03.2018. године у ставу првом изреке тако што је одбијен тужбени захтев тужила да им тужена исплати износе од по 554.818,00 динара на име нужног наследног дела, са законском затезном каматом почев од 02.03.2018. године до исплате, као неоснован. Ставом другим изреке преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде тако што су обавезане тужиле да туженој солидарно исплате износ од 328.750,00 динара на име трошкова целог поступка, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Против наведене пресуде тужиле су благовремено изјавиле ревизију, због погрешне примене материјалног права, с тим што су предложиле да се о ревизији одлучује као о изузетно дозвољеној, на основу члана 404. став 1. ЗПП, ради

уједначавања судске праксе и разматрања правног питања у интересу равноправности грађана.

Врховни касациони суд је најпре оценио дозвољеност ревизије и утврдио да је ревизија дозвољена, у смислу члана 403. став 1. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 87/18), с обзиром да је другостепени суд преиначио првостепену пресуду и одлучио о захтевима странака. Стога није било потребе да се о дозвољености ревизије одлучује у смислу члана 404. ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку, па је утврдио да је ревизија тужила основана.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су рођене сестре, а њихов отац, сада пок. ДД поконио је своју непокретну имовину туженој, судски овереним уговорима о поклону од 26.08.2010. године и 22.02.2011. године. Отац парничних странака је преминуо ...2012. године, неколико година пред смрт је имао здравствених проблема због којих су му прво ампутирани прсти, а затим и нога, због чега је у болници у ... боравио током 2010. године и до средине 2011. године, излазећи кући само на викенд. Тужена се вратила у очево домаћинство након свог развода крајем августа 2010. године и са њим живела у заједници до његове смрти. Она је водила домаћинство, спремала храну за њега, старала се о његовој хигијени, одржавала кућу и обављала у домаћинству све друго што је било потребно. Од када се тужена вратила у очево домаћинство тужиле више нису ниједном посетиле оца, ни код куће ни у болници, нити су учествовале у пословима око његове сахране и давања подушја. У оставинском поступку парничне странке оглашене су за наследнике заоставштине (права на бесплатне акције) пок. ДД са по $\frac{1}{4}$ решењем од 18.03.2013. године. Тужиле су, због повреде нужног дела покренуле овај поступак 24.12.2014. године истичући прво својински захтев на непокретностима којима је њихов отац располагао у корист тужене поменутих уговорима о поклону, да би тужбу преиначиле 02.07.2014. године тражећи исплату свог нужног наследног дела у динарском износу.

Првостепени суд је утврдио, према садржини наведених уговора, да се ради о очигледно добротним правним пословима између оставиоца и тужене, из којих не произлази било каква обавеза на страни поклонопримца (овде тужене), а захвалност тужене на коју уговор указује је у домену мотива за закључење наведених уговора. Тужиле су тврдиле да се тужена, када се вратила у домаћинство свог оца, издржавала од средстава која су прибављена продајом очеве механизације, стоке и земље, те да се имање није обрађивало, што је потврдио и сведок ЂЂ, док су се сведоци ЕЕ, ЖЖ и ЗЗ изјаснили супротно, да тужена није продавала очеве ствари, односно да је сам отац парничних странака, и пре доласка тужене располагао одређеним стварима, што је потврдио и сведок ИИ, па је првостепени суд, оценом исказа сведока и тужила закључио да исказ тужила није уверљив, као ни исказ сведока ЂЂ, а поверовао је исказима осталих сведока.

Међутим, према оцени првостепеног суда, чињенице да је само тужена живела у заједници са пок. оцем, да му је помагала и да у издржавању оца ни на који начин нису учествовале тужиле, нису биле довољне за закључак првостепеног суда да су спорни уговори о поклону заправо теретни послови.

Другостепени суд је, супротно првостепеном суду, сматрао да су спорни уговори о поклону туженој заправо теретни послови, што произлази и из исказа сведока ЖЖ, који је првостепени суд прихватио, те је закључио да су уговори обострано теретни правни послови, иако су били насловљени као поклон, и да је првостепени суд требало да приступи њиховом тумачењу, у смислу члана 99. Закона о облигационим односима. При томе је другостепени суд ценио и исказ тужене и осталих саслушаних сведока, као и писане доказе који се налазе у списима, па је из свих доказа и околности које су утврђене закључио да је дошло до конверзије уговора о поклону у двострано теретни уговор, јер су уговорачи усмено уговорили и доживотно издржавање поклонодавца, оца парничних странака, и тај споразум реализовали.

Основано се у ревизији указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право доносећи побијану пресуду и да је без одржавања расправе изменио чињенично стање, чиме се указује и на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 383. став 4, члана 4, члана 8. и члана 233. став 1. ЗПП, која је учињена у поступку пред другостепеним судом.

Према становишту Врховног касационог суда другостепени суд није могао да донесе другачији закључак о правној природи спорних уговора о поклону без заказивања расправе и непосредног саслушања парничних странака и сведока који су саслушани у првостепеном поступку, као и читања медицинске документације пок. оца парничних странака која се налази у списима (коју првостепени суд није ценио, односно оценио је као очигледно ирелевантну). Управо, на основу медицинске документације другостепени суд је, у вези са осталим изведеним доказима, закључио да су спорни уговори о поклону у ствари уговори о доживотном издржавању, теретни правни послови, због којих тужиљама није повређено право на нужни део.

Пошто другостепени суд није заказао главну расправу на којој би, након извођења потребних доказа утврдио другачије чињенично стање од оног које је утврдио првостепени суд, односно другачије оценио доказе на основу којих би извео закључак о постојању чињеница које указују да је дошло до конверзије спорних уговора о поклону у уговоре о доживотном издржавању, правилност примене материјалног права није могла бити испитана, због чега је ревизија тужиља усвојена и другостепена пресуда укинута.

У поновном поступку другостепени суд ће имати у виду примедбе из овог решења, те ће оценити да ли је, ради правилног и потпуног утврђења чињеничног стања и другачије оцене изведених доказа потребно заказати расправу пред другостепеним судом на коме би поново били изведени докази, у смислу члана 383. ЗПП, након чега ће у зависности од резултата таквог поступања поново одлучити о жалби тужене.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци решења, а на основу одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка

Управитель писарнице
Марина Антоний